

ROZHODNUTÍ

ROZHODNUTÍ RADY

ze dne 23. července 2012

určené Španělsku a týkající se konkrétních opatření pro posílení finanční stability

(2012/443/EU)

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 136 odst. 1 písm. b) ve spojení s čl. 126 odst. 6 této smlouvy,

s ohledem na návrh Evropské komise,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Ustanovení čl. 136 odst. 1 písm. b) Smlouvy o fungování Evropské unie stanoví možnost, aby byly vypracovány směry hospodářské politiky pro členské státy, jejichž měnou je euro.
- (2) V doporučení k národnímu programu reforem Španělska na rok 2012 a stanovisku k programu stability Španělska na období 2012–2015 ⁽¹⁾ Rada doporučila, aby Španělsko „[u]skutečni[lo] reformu finančního sektoru a především dokonči[lo] probíhající restrukturalizaci bankovního sektoru tím, že se bude řešit situace zbývajících slabých institucí, navrh[lo] komplexní strategii s cílem účinně naložit se zděděnými aktivy v rozvahách bank a jasně vymezí[lo] přístup k financování a využití záložních opatření“.
- (3) Bohatá nabídka levného externího financování v prvním desetiletí 21. století byla ve Španělsku hybnou silou rozmachu domácí poptávky a aktiv založeného na úvěrech, který se soustředil zejména na odvětví nemovitostí. Španělský bankovní sektor byl nepříznivě zasažen splasknutím bubliny v odvětví nemovitostí a stavebnictví a hospodářskou recesí, která následovala. V důsledku toho španělské banky, s výjimkou několika velkých a mezinárodně diverzifikovaných úvěrových institucí, do značné míry přišly o přístup k velkoobchodním trhům financování za přijatelných podmínek, a staly se

tak vysoce závislémi na refinancování Eurosystémem. Dopad snížení ratingu na dostupnost zajištění navíc značně omezil jejich úvěruschopnost.

- (4) Výrazný hospodářský pokles, k němuž došlo v posledních letech a který má velmi nepříznivý vliv na zaměstnanost a nezaměstnanost, podstatně zhoršil rozpočtovou situaci Španělska. Podle aktualizace prognózy útvarů Komise z jara roku 2012 je schodek veřejných financí v roce 2012 odhadován na 6,3 % HDP, přičemž program stability na rok 2012 a návrh zákona o rozpočtu na rok 2012 očekávaly schodek ve výši 5,3 % HDP. Hrubý veřejný dluh vzrostl v roce 2011 na 68,5 % HDP a podle aktualizace prognózy útvarů Komise z jara roku 2012 se očekává, že se v roce 2012 zvýší na 80,9 % HDP a v roce 2013 na 86,8 %, za předpokladu nezměněné politiky, a ve všech letech tak překročí referenční hodnotu stanovenou ve Smlouvě. Rizika spojená s makroekonomickým scénářem a rozpočtovými cíli i s dalšími záchrannými finančními opatřeními mohou přispět k dalšímu nárůstu veřejného dluhu. Vzhledem k tomuto vývoji Rada dne 10. července 2012 vydala Španělsku v rámci postupu při nadměrném schodku doporučení, aby do roku 2014 odstranilo nadměrný schodek.
- (5) Španělské orgány přijaly k řešení problémů v bankovním sektoru řadu důležitých opatření. Patří mezi ně vyčištění rozvah bank, zvýšení minimálních kapitálových požadavků, restrukturalizace odvětví spořitelen a výrazné zvýšení požadavků na vytváření opravných položek k úvěrům souvisejícím s výstavbou nemovitostí a zabavenými zastavenými aktivy. Uvedená opatření však nestačila ke zmírnění tržního tlaku.
- (6) V únoru 2011 španělské orgány zvýšily minimální poměr kapitálu („*capital principal*“) na 8 % rizikově vážených aktiv bank a stanovily bankám lhůtu do září 2011, aby této nové úpravě vyhověly. Pro banky, které jsou závislejší na velkoobchodním financování a pro které je typický omezený přístup na trh, byl minimální poměr kapitálu zvýšen na 10 %. V únoru a květnu 2012 nové právní předpisy nařídily bankám, aby si vytvářely vyšší opravné položky a kapitálové rezervy vůči možným

⁽¹⁾ Úř. věst. C 219, 24.7.2012, s. 81.

ztrátám ze splacených i nesplacených úvěrů pocházejících z aktiv v odvětví nemovitostí a stavebnictví vytvořených v minulosti. Celkový očekávaný objem těchto nových požadavků na opravné položky činí přibližně 84 miliard EUR.

(7) K dubnu 2012 dosahoval celkový hrubý finanční příspěvek španělského státu (bez záruk na vydání dluhopisů) přibližně 15 miliard EUR. Kapitálová podpora byla poskytnuta prostřednictvím Fondu pro řádnou restrukturalizaci bank (Fondo de restructuración ordenada bancaria, FROB) s kapitálem ve výši 15 miliard EUR, z čehož 9 miliard EUR již bylo splaceno. Stát rovněž poskytl záruky za přednostní dluhopisy vydané bankami ve výši okolo 86 miliard EUR (z této celkové částky jsou dosud nevyužité záruky ve výši asi 58 miliard EUR). Přestože FROB dosud zbývala kapacita ve výši trojnásobku jeho kapitálového přidělu, nebude podpora veřejného sektoru postačovat k tomu, aby poskytla dostatečně velkou podporu pro požadované systémové vyčištění bankovního sektoru.

(8) Obavy ohledně potřeby další rekapitalizace bankovního sektoru přispěly ke zvyšujícímu se tržnímu tlaku na španělské vládní dluhopisy. Na přelomu června a července 2012 výnosy státních dluhopisů značně překročily 500 bazických bodů, a zvýšily tak náklady na financování španělského státu. Kvůli rostoucí úrokové zátěži je úkol konsolidace veřejných financí ve Španělsku a nápravy nadměrného schodku ještě obtížnější. Komplexní restrukturalizace a rekapitalizace bankovního sektoru je proto významnou součástí zmenšování tlaku na veřejné finance.

(9) Dne 25. června 2012 španělské orgány oficiálně požádaly o finanční pomoc v souvislosti s probíhající restrukturalizací a rekapitalizací španělského bankovního sektoru. O pomoc se žádá na základě podmínek finanční pomoci pro rekapitalizaci finančních institucí Evropského nástroje finanční stability. Poskytovaná pomoc je podmíněna specifickými závazky finančního sektoru, jak je stanoveno v memorandu o porozumění sjednaném mezi španělskou vládou a Komisí ve spojení s Evropskou centrální bankou (ECB) a Evropským orgánem pro bankovníctví (EBA) za technického přispění Mezinárodního měnového fondu (MMF). Zahrne jak podmínky zaměřené na banky, v souladu s pravidly o státní podpoře, a horizontální podmínky. Souběžně bude Španělsko povinno plně dodržovat své závazky a povinnosti v rámci postupu při nadměrném schodku a doporučení k nápravě makroekonomické nerovnováhy v rámci evropského semestru.

(10) Zvýšení dlouhodobé odolnosti španělského bankovního sektoru má zásadní význam pro zachování finanční stability ve Španělsku a zamezení rozšíření finančních obtíží na ostatní ekonomiky eurozóny, a tedy pro zabránění nepříznivým důsledkům pro řádné fungování ekonomiky a hospodářské a měnové unie. Zásadní opatření dosud přijatá k řešení těchto problémů nebyla zcela dostačující. Jsou proto nutná další opatření. Španělsko by zejména mělo provést další specifická opatření, která budou účinně řešit aktiva z minulosti, obnoví tržní financování, sníží závislost bank na likviditní podpoře centrální banky a posílí mechanismy pro identifikaci rizik a krizové řízení.

(11) V rámci celkové strategie má klíčový význam účinné řešení problému aktiv z minulosti tím, že se bude požadovat jednoznačné vyjmutí problematických aktiv bank, které jsou příjemci podpory, z jejich rozvah. To by se mělo týkat zejména úvěrů souvisejících s výstavbou nemovitostí a zabavenými zastavenými aktivy. Takové vyjmutí by odstranilo zbylé pochyby o kvalitě rozvah bank a umožnilo by jim lépe vykonávat jejich funkci finančního zprostředkování.

(12) Zvýšení transparentnosti rozvah bank tímto způsobem může dále usnadnit řádné zmenšení expozice bank vůči odvětví nemovitostí, obnovilo by tržní financování a snížilo závislost bank na likviditní podpoře centrální banky.

(13) Pro zajištění řádného rámce pro španělský bankovní sektor je nutné posílit mechanismy pro identifikaci rizik a krizové řízení. Efektivní strategie by měla zahrnovat změny zaměřené na posílení regulačního a dohledového rámce se zohledněním zkušeností z finanční krize. V souladu s osvědčenými mezinárodními postupy by také měly být posíleny mechanismy správy a řízení společnosti,

PŘIJALA TOTO ROZHODNUTÍ:

Článek 1

1. Komise se po konzultaci s ECB, EBA a MMF dohodla se španělskými orgány na konkrétních podmínkách politiky finančního sektoru spojených s finanční pomocí. Tyto

podmínky jsou stanoveny v memorandu o porozumění, jež podepíše Komise a španělské orgány. Podrobné finanční podmínky jsou stanoveny ve smlouvě o finanční pomoci.

Španělsko přiměřeně rekapitalizuje a důkladně restrukturalizuje svůj bankovní systém. V tomto smyslu Španělsko vyvine za koordinace s Komisí a za konzultace s ECB strategii pro budoucí strukturu, fungování a životaschopnost španělských bank, která určí, jak zajistit schopnost bank působit bez další státní podpory. Uvedená strategie bude upřesněna v memorandu o porozumění, přičemž v ní budou podrobněji rozpracovány politické podmínky zakotvené v tomto rozhodnutí.

2. Klíčovými složkami této strategie jsou reforma slabých segmentů španělského bankovního sektoru a posílení regulačního a dohledového rámce bankovního sektoru.

3. Reforma slabých segmentů španělského bankovního sektoru sestává z těchto tří prvků:

- a) určení kapitálových potřeb jednotlivých bank pomocí komplexního přezkumu kvality aktiv bankovního sektoru a zátěžových testů jednotlivých bank na základě uvedeného přezkumu kvality aktiv. Podle výsledků zátěžových testů budou banky, které potřebují kapitálovou injekci, rozděleny do tří různých skupin. Každá skupina bude muset předložit plán restrukturalizace a plán řešení problémů, jakož i veškerá doplňující a následná opatření v souladu s memorandem o porozumění;
- b) rekapitalizace, restrukturalizace nebo řádné řešení problémů slabých bank na základě plánů řešení případného nedostatku kapitálu identifikovaného zátěžovým testem. Tyto plány budou vycházet ze zásad životaschopnosti ve spojení s minimalizací nákladů pro daňové poplatníky (sdílení zátěže) a s omezením narušení hospodářské soutěže. Za tímto účelem Španělsko přijme právní předpisy s cílem i) umožnit provádění opatření s podřízenými závazky, včetně závazných způsobů sdílení zátěže, ii) posílit rámec pro řešení problémů bank tak, aby obsahoval odpovídající pravomoci k řešení problémů pro FROB a Fond pro záruku vkladů (Fondo de Garantía de Depósitos, FGD), a to při zohlednění regulačního návrhu EU týkajícího se řízení krizí a řešení problémů bank, včetně zvláštních nástrojů pro řešení situace neživotaschopných bank;
- c) u bank, kterým je pro jejich rekapitalizaci poskytována veřejná podpora, oddělení aktiv a převod znehodnocených aktiv na externí společnost spravující aktiva s cílem dosáhnout realizace jejich dlouhodobé hodnoty. Španělsko za podrobných konzultací s Komisí, ECB a EBA a za technické pomoci MMF vypracuje komplexní legislativní rámec pro zřízení a fungování společnosti spravující aktiva tak, aby tato mohla být plně zprovozněna v listopadu 2012.

4. V zájmu zajištění řádného rámce pro bankovní sektor Španělsko rovněž posílí regulační a dohledový rámec, správu a řízení. Strategie a podmíněnost, komplexně upravená v memorandu o porozumění, zahrnují mimo jiné tato opatření:

- a) španělským úvěrovým institucím se uloží povinnost zvýšit poměr svého kmenového kapitálu tier 1 nejméně na 9 % podle definice kapitálu stanovené v rámci přezkumu rekapitalizace provedeného EBA;
- b) španělským úvěrovým institucím se uloží povinnost od 1. ledna 2013 uplatňovat definici kapitálu stanovenou nařízením o kapitálových požadavcích;
- c) přezkoumá se právní rámec pro opravné položky k úvěrům. Španělské orgány na základě zkušeností z finanční krize zejména předloží návrhy na reformu stálého rámce pro opravné položky k úvěrům se zohledněním dočasných opatření zavedených v minulých měsících, jakož i rámce EU pro účetnictví;
- d) provozní nezávislost Banco de España se dále posílí; v souladu s mezinárodními doporučeními a standardy se na Banco de España převedou pravomoci ministerstva hospodářství k ukládání sankcí a vydávání licencí ve vztahu k bankovnímu sektoru;
- e) na základě interního auditu se dále posílí dohledové postupy Banco de España;
- f) v zájmu zamezení možným střetům zájmu se přezkoumají mechanismy správy a řízení agentur finanční záchranné sítě (FROB a FGD);
- g) posílí se pravidla správy a řízení odpovědných spořitelů a bank ve vlastnictví spořitelů;
- h) ochrana spotřebitelů a právní předpisy v oblasti cenných papírů se změní tak, že se omezí prodej nástrojů podřízeného dluhu (nebo nástrojů nekrytých FGD) bankami nekvalifikovaným neprofesionálním klientům, a posílí se sledování dodržování předpisů příslušnými orgány;
- i) budou přijata opatření k minimalizaci nákladů restrukturalizace bank pro daňové poplatníky. Po rozdělení ztrát držitelům kapitálových podílů budou španělské orgány vyžadovat opatření ke sdílení nákladů od držitelů hybridního kapitálu a držitelů podřízeného dluhu v bankách, které obdrží kapitál z veřejných prostředků;

j) budou přijaty závazky ke stanovení horních hranic platů členů řídících a dozorčích rad všech bank, které obdrží pomoc státu;

vázána, na základě misí a pravidelných čtvrtletních zpráv španělských orgánů. Činnosti FROB v rámci programu budou pravidelně sledovány.

Článek 2

k) zdokonalí se veřejný registr dlužníků.

Toto rozhodnutí je určeno Španělskému království.

5. Orgány poskytují Komisi, ECB, EBA a MMF za podmínek přísné důvěrnosti údaje nezbytné ke sledování bankovního sektoru.

V Bruselu dne 23. července 2012.

6. Komise bude ve spojení s ECB a EBA pravidelně ověřovat, zda jsou plněny politické podmínky, na něž je finanční pomoc

*Za Radu
předsedkyně
C. ASHTON*